

ROKASGRĀMATA

meža tipu noteikšanai

PRIEKŠVĀRDS

Dabā nav divu pilnīgi vienādu mežaudžu, tādēļ meža tipoloģijas uzdevums ir grupēt meža nogabalus ar līdzīgu augšnes auglību, mitruma režīmu, tur augošo koku un zemsedzes īpatnībām. Zinot meža apsaimniekošanas mērķus un pārzinot meža tipoloģiju, meža apsaimniekotājam ir vieglāk pieņemt lēmumus visos plānošanas līmeņos, īpaši – darbību plānošanā.

Ekonomiski pamatotāko risinājumu izvēle meža audzēšanas, kokmateriālu sagatavošanas un transportēšanas darbību plānošanā un īstenošanā notiek dažādos meža tipos augošām mežaudzēm. Tā kā pieņemtie lēmumi LVM apsaimniekotajos, apmēram 850 000 meža nogabalos ir atkarīgi no pareizi noteikta meža tipa, šo rokasgrāmatu veidojām kā palīg līdzekli ikvienam LVM darbiniekam, kurš strādā mežā un pieņem lēmumus par meža apsaimniekošanu.

Rokasgrāmatā aprakstījām likumsakarības, sniedzām uzskatāmu un īsu aprakstu par galvenajiem indikatoriem un robežsituācijām, lai ikviens, kuram tas nepieciešams, varētu nostiprināt savu pārliecību šaubīgās situācijās, iegūtu jaunas zināšanas un atkārtotu jau zināmo. Rokasgrāmatā apkopojām galvenokārt praksē nepieciešamo meža tipa noteikšanai.

Pasaulē un Latvijā pastāv dažādi kritēriji un metodes mežu dalījumam sīkākās, nosacīti viendabīgās vienībās. Šo rokasgrāmatu pamatā balstījām uz izcilā latviešu mežzinātnieka Kaspara Buša 1981. gadā publicēto monogrāfiju „Meža ekoloģija un tipoloģija”¹. Saglabājām autora aprakstītos meža tipoloģijas principus un dalījumu.

Latvijā, aprakstot vienus un tos pašus vai līdzīgus objektus meža tipoloģijā, joprojām tiek izmantoti dažādi termini – gan normatīvos, gan zinātnē un izglītībā, gan praksē. Šajā rokasgrāmatā lietojām terminus, kurus LVM izmanto praksē, aprakstot datus par mežu, veicot meža apsaimniekošanas plānošanu un citas darbības. Rokasgrāmata būs sasniegusi savu mērķi, ja tā Latvijā praksē noderēs ikvienam meža apsaimniekotājam.

Un tagad uz mežu – lūkot meža tipus!

*Armands Berķis, Aija Meijere, Ainārs Sedlenieks, Aivars Vanags,
Gatis Ansons, Ieva Rove, Jānis Brauns, Jānis Grīslis, Mārtiņš Gaigals*

¹ Буш К.К. Экология и типология леса. Рига: Зинатне, 1981. – 68.с. ©Зинātnes un ražošanas apvienība „Silava”, 1981.

MEŽA TIPOLOĢIJA

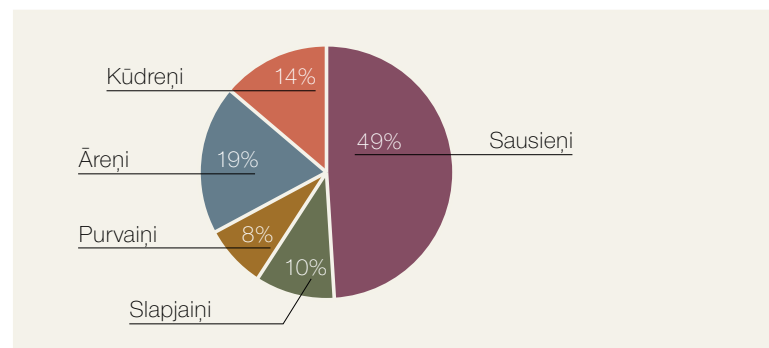
Meža tipoloģija, iedalot mežus **meža augšanas apstākļos**, **meža tipos**, **mežaudzes tipos**, palīdz labāk plānot meža apsaimniekošanu.

Meža augšanas apstākļi¹ ir ārējās vides apstākļi, ar kuru novērtēšanu sāk mežu klasifikāciju. Galvenais ārējās vides apstākļis, kas ietekmē mežus Latvijā un nosaka to atšķirības, ir ūdens. Mežus, kuru augšanu ūdens neierobežo, sauc par sausieņu mežiem. Vismaz pusei Latvijas mežu ūdens ietekmē koku sakņu sistēmu, samazinot koksnes pieaugumu. Uz pārmitrām minerālaugsnēm meži aug slapjainu augšanas apstākļos, bet uz pārmitrām kūdras augsnēm – purvainu augšanas apstākļos. Pārmitrajos mežos izrokot grāvi un izmainot augsnes aerāciju koku sakņu zonā, meža augšanas apstākļi koksnes ražošanai tiek uzlaboti – izveidojas āreņu (meži uz nosusinātām minerālaugsnēm) un kūdreņu (meži uz nosusinātām kūdras augsnēm) augšanas apstākļi.

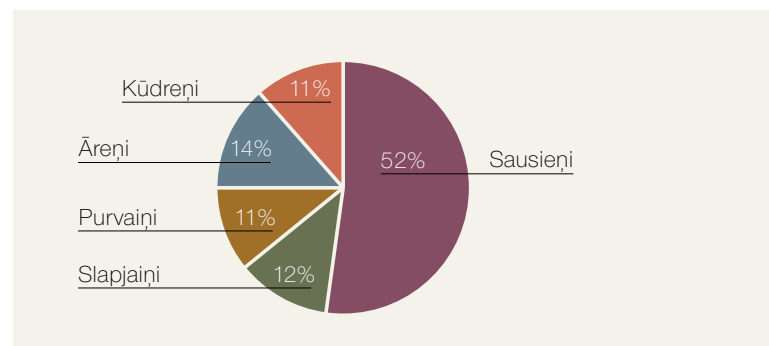
Meža tipā² apvieno mežus ar līdzīgu uzbūvi kokaudžu brieduma stadijā un līdzīgu meža atjaunošanās gaitu pēc kokaudzes nociršanas vai nopostīšanas. Citiem vārdiem – tas ir mežs ar līdzīgu zemsedzi, pamežu, koku sugām un koku augšanas gaitu.

Mežaudzes tips³ apvieno mežaudzes ar kopīgu valdošo koku sugu viena meža tipa ietvaros.

Meža augšanas apstākļu tipu dalījums Latvijā

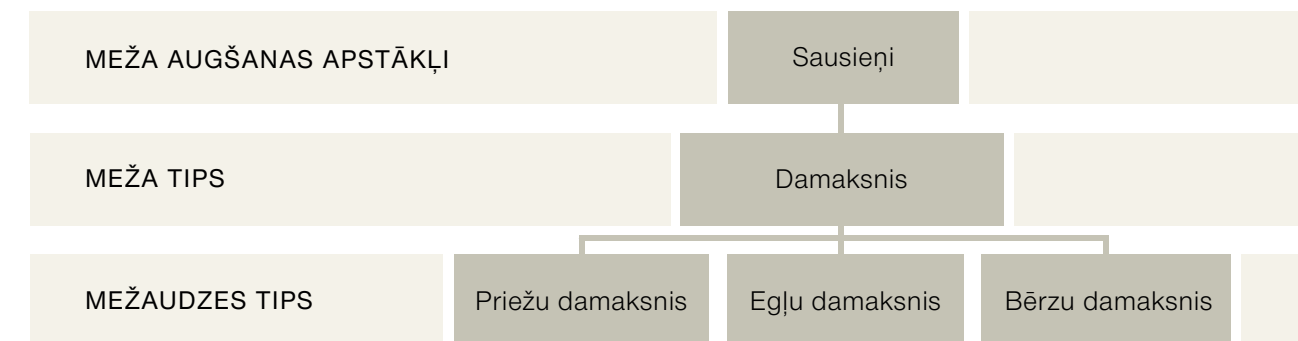
Meža augšanas apstākļu tipu dalījums LVM

Meža tipi sakārtojumā pa meža augšanas apstākļiem (MAA)

PLATĪBAS	Meži cilvēka būtiski neietekmētos augšanas apstākļos			Cilvēka nosusināti (ietekmēti) meži	
MAA	Sausieņi	Slapjaini	Purvaini	Āreņi	Kūdreņi
MEŽA TIPI	Sils SI	Grinis Gs	Purvājs Pv	Viršu ārenis Av	Viršu kūdreņis Kv
	Mētrājs Mr	Slapjais mētrājs Mrs	Niedrājs Nd	Mētru ārenis Am	Mētru kūdreņis Km
	Lāns Ln	Slapjais damaksnis Dms	Dumbrājs Db	Šaurlapju ārenis As	Šaurlapju kūdreņis Ks
	Damaksnis Dm	Slapjais vēris Vrs	Liekņa Lk	Platlapju ārenis Am	Platlapju kūdreņis Kp
	Vēris Vr	Slapjā gārša Grs			
	Gārša Gr				

Katrā no meža augšanas apstākļiem Latvijas meža tipoloģija apraksta 4–6 meža tipus, savukārt katra meža tipa robežās var būt vairāki mežaudžu tipi atkarībā no valdošās koku sugas, piemēram, priežu damaksnis, egļu damaksnis utt.

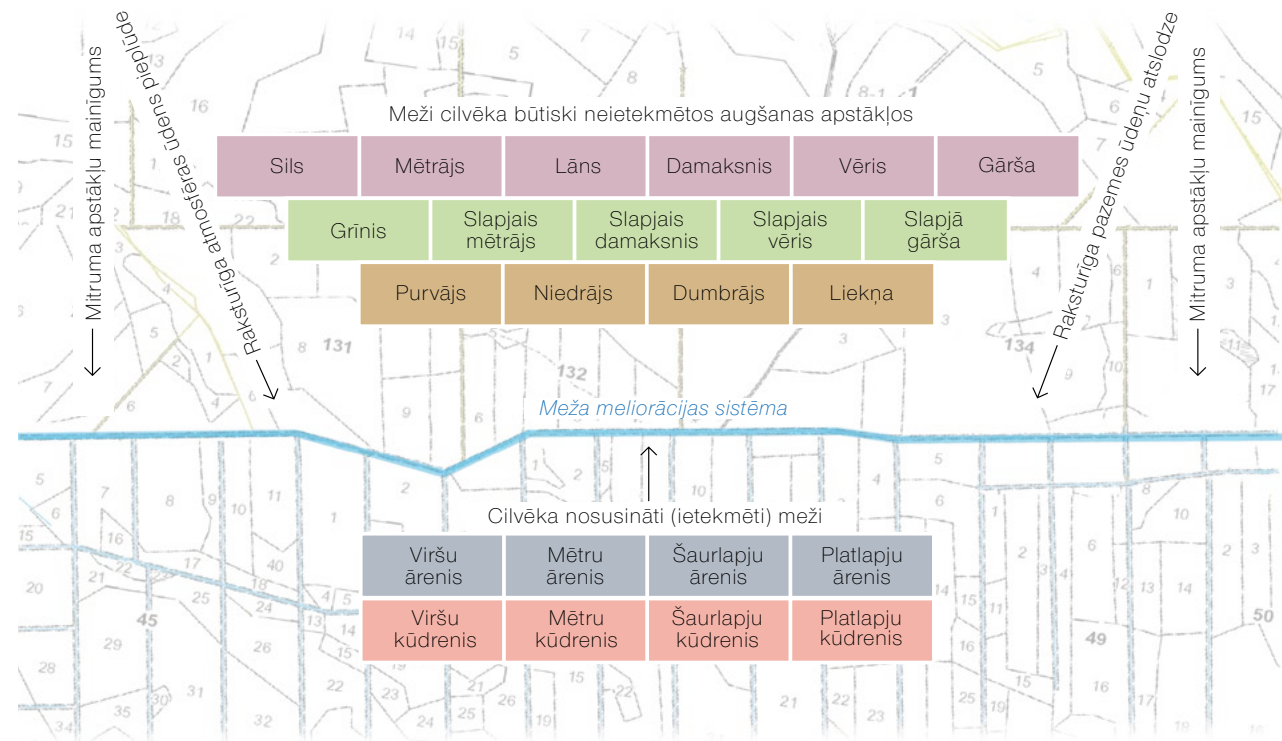
¹ Tiek lietoti arī termini *edafiskās rindas*, *augšanas apstākļu grupas*, *meža augšanas apstākļu tipu rindas*.

² Tiek lietoti arī termini *meža augšanas apstākļu tips*, *meža pamattips*, *augtenes tips*.

³ Tiek lietots arī termins *meža tips*.

Meža augšanas apstākļu pārskata shēma

- Palielinās barības vielu daudzums un aprīte _____>
- Palielinās mežaudžu ražība _____>
- Palielinās egles un lapu koku īpatsvars mežaudzēs _____>
- Palielinās pameža un zemsedzes augu sugu skaits _____>
- Palielinās aktīvo sakņu horizontu dziļums _____>
- Samazinās augsnes skābums _____>
- Uzlabojas organisko atlieku noārdīšanās _____>
- Skābo kūdru un jēltrūdu augsnes virskārtā nomaina trūds _____>
- Biocenožu uzbūve un telpiskā struktūra kļūst piesātinātāka _____>

Pazit meža tipu palīdz vairākas pazīmes, kurām jāpievērš uzmanība:

Reljefs

Netieši raksturo vietas hidroģeoloģiskos apstākļus, no kuriem, cita starpā, atkarīgs mežam pieejamais barības vielu daudzums.

Kokaudze

Katram meža tipam ir raksturīgas noteiktas koku sugas, kuras konkrētajos apstākļos ir vislabāk piemērojušās augšanai. Mežsaimnieciskā skatījumā konkrētās sugas piemērotību meža tipam raksturo kokaudzes ražība.

Pamežs

Pamežā augošās sugas galvenokārt liecina par augsnes auglību un gaismas apstākļiem.

Zemsedze

Zemsedzē augošie augi, t. sk. sūnas, ne vien raksturo augsnes auglību, bet arī mitruma apstākļus. Mežsaimnieciskā skatījumā zemsedzes augu sugas bieži konkurē ar jaunas mežaudzes kokiem meža atjaunošanās laikā. Jāatceras, ka meža augšanas apstākļiem kopumā ir raksturīgas līdzīgas augu sabiedrības zemsedzē, kas vairāk vai mazāk variē katrā meža tipā un mežaudzes tipā.

Augsne

Augsne ir koku sakņu dzīves vide, augsnes īpašības – mehāniskais sastāvs, humusa slāņa biezums, auglība, mitrums, aerācija – nosaka koksnes pieaugumu, mežaudzes atjaunošanas iespējas. Pēc augsnes organiskās virskārtas biezuma var noteikt, vai tas ir mežs uz minerālaugsnes vai kūdras augsnes. Robeždziļums ir 30 cm, kas raksturo, vai koku saknēm ir saskare ar minerālaugsnī.

Mitruma apstākļi

Tie norāda, vai mežaudzē ir sausi, vidēji, mainīga mitruma režīma vai pārmitri apstākļi. Augsnes poru piesātinājums ar ūdeni laikā no jūlija līdz septembrim negatīvi ietekmē kokaudzes ražību, kas svarīgi mežsaimniecībā.

Nosusināšanas sistēmas stāvoklis

Funkcionējoša grāvju sistēma ietekmē tās tuvumā esošās mežaudzes, veidojas meži uz susinātām augsnēm.

Par augsnes nosusināšanu liecina paaugstināts sakņu kakls, kas veidojas, augsnei nosēžoties. Ja meliorācijas sistēma ir aizsērējusi, var atsākties pārpurvošanas process, meži āreņos un kūdreņos var sākt nikuļot vai pat pārvērsties pārplūstošos klajumos.

MEŽA AUGŠANAS APSTĀKĻI

Mežos, kur cilvēks nav ietekmējis augšanas apstākļus, nodala trīs meža augšanas apstākļus:

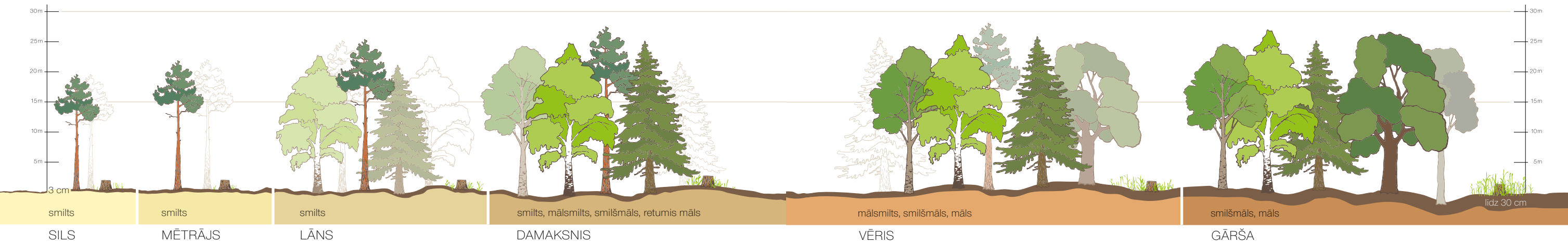
- 1) **sausieņu meži** – meži uz sausām minerālaugsnēm;
- 2) **slapjainu meži** – meži uz slapjām minerālaugsnēm;
- 3) **purvainu meži** – meži uz slapjām kūdras augsnēm.

Pēc mežu nosusināšanas strauji mainās augsnes ūdens režīms, pazeminās gruntsūdeņu līmenis. Paātrinās koku augšana, mainās meža zemsedzes sugu sastāvs. Cilvēkam ietekmējot (nosusinot) mežu, veidojas divi meža augšanas apstākļi:

- 1) **āreņi** – meži uz nosusinātām minerālaugsnēm;
- 2) **kūdreņi** – meži uz nosusinātām kūdras augsnēm.

Meža tipa noteikšanu vislabāk sākt ar meža augšanas apstākļu noteikšanu:

SAUSIEŅI,

Mežus, kuri aug sausās minerālaugsnēs un kuros gruntsūdens atrodas tik dziļi, ka neietekmē augsnes aerāciju, sauc par sausieņiem. Sausieņu meži sadalīti sešos meža tipos: **sils, mētrājs, lāns, damaksnis, vēris un gārša.**

Sili un mētrāji ir meži, kas aug nabadzīgās minerālaugsnēs, tāpēc priekš šādos apstākļos neizaug pārāk garas un arī pamežs ir augu sugām nabadzīgs, salīdzinot ar mežiem uz auglīgākām augsnēm.

Lānā, damaksnī un vērī ir bagātākas augsnes, tāpēc arī koki te sasniedz lielākus izmērus un vērojama lielāka augu sugu daudzveidība nekā silā.

Gāršā, bagātās, nereti bāziskās minerālaugsnēs, galvenokārt aug lapu koki, un pamežs te ir augu sugām bagāts un biezs.

SILS

Cladinoso-callunosa

Reljefs

Viļņainas kāpu ainavas paaugstinātas vietas, retāk līdzeni, vēja pārpūsti, lēzeni un viļņoti smiltāju līdzenumi, iekšzemes kāpas.

Kokaudze

Noturīgas, bet mazražīgas priežu tīraudzes.

Pamežs

Sils ir kā parks, tajā nav pameža vai tas ir skrajš – atsevišķi kadiķi un sīkas egles.

Zemsedze

Sila zemsedzē sastopamas līdz ~50 augu sugu. Sikkrūmu un lakstaugu stāvā – galvenokārt **virši, brūkle-nes, aitu auzene, miltenes**, bieži arī mellenes.

Sūnu un ķērpju stāvā – **kladīnas, Islandes cetrārija, Šrēbera rūsaīne**, spīdīgā stāvaine, vietām arī divzobes un straussūnas. Īpaši sausās vietās, kur redzama atklāta smilts – sarmenītes.

Siliem raksturīga dažāda vecuma mozaikveida zemse-dzes veģetācija, īpaši sausās vietās ar atklātiem smilts laukumiem, māršiliem, meža vai pļavas silpureni, smiltāja neļķi, zilgano kelēriju, smilts un virsāju grīslī, mazo mauragu u. c., piejūrā var būt augsts liektās sariņsmilgas īpatsvars, tiešā jūras tuvumā atrodama kāpu auzene. Savukārt vietās ar mainīgu mitruma režīmu, reljefa pazeminājumos – stāvā vilkakūla.

Augsne

Virskārtā ļoti plāns meža nobiru un skābā jēlhumusa slānis (~3 cm).

Minerālaugsne – barības vielām ļoti nabadzīga piejūras vai iekšzemes kāpu podzolēta kvarca smilts.

Augsnes nestspēja laba.

Atjaunošanās

Izcirtumi aizņēļ ļoti lēni.

Sastopami virši, atsevišķas graudzāles.

Dabiski atjaunojas priedes.

Pievērs uzmanību

Nesajauc ar mētrāju! Silā pamežā skrajā aug kadiķi un lēni augušas eglītes. Mētrājā egles kopā ar kadiķiem veido nedaudz biežāku pamežu nekā silā vai pat retumis iesniedzas otrajā stāvā.

Interesanti

Silu kopplatība Latvijā arvien samazinās, jo, meža nobirām satrūdot, augsne mežos kļūst auglīgāka. Senāk šāda ten-dence nebija vērojama, jo silos vidēji reizi piecdesmit gados notika lielāki vai mazāki ugunsgrēki, kas barības vielas augsnē izdedzināja. Bet tagad, kad meži no uguns tiek sargāti, augsne silos pamazām bagātinās ar barības vielām un tie dabiski pārvēršas par mētrājiem.

Zvaigžņveida kladīna

Parastā miltene

Sila virsis

Mazais māršils

Meža silpurene

Smiltāja neļķe

Zilganā kelērija

MĒTRĀJS

Vacciniosa

Reljefs

Viegli viļņoti kāpu un dažādi smilts sanesumi, retāk līdzens reljefs.

Kokaudze

Noturīgas un saimnieciski vērtīgas tīraudzes veido priedes.

Pamežs

Pameža nav vai tas ir skrajš – atsevišķi kadiķi un sikas egles, kas retumis var iestiepties otrajā stāvā.

Zemsedze

Mētrāja zemsedzē sastopamas līdz ~80 augu sugu. Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā – **brūklenes, mellenes, virši, melnā vistene**, aitu auzene, liektā sariņsmilga, vietām divlapu žagatiņa un dzeltenā zeltgalvīte. Sūnu un ķerpju stāvā – **Šrēbera rūšaine**, divzobes, spīdīgā stāvaine, kladīnas nelielos laukumos, mitrākās ieplakās – dzegužlīni.

Mētrājā, salīdzinot ar silu, palielinās sīkkrūmu – melleņu, brūkleņu, viršu un vīstēņu – īpatsvars. Cilvēku apmeklētās vietās, īpaši pilsētu tuvumā un piejūrā, zemsedzē var būt daudz graudzāļu.

Augsne

Virskārtā plāns meža nobiru un skābā jēlhumusa slānis (~4 cm).

Minerālaugsne – barības vielām nabadzīga podzolēta kvarca smilts, vietām ar rūsas slāni.

Augsnes nestspēja laba.

Atjaunošanās

Izcirtumi parasti aizņē lēni.

Zemsedzē pakāpeniski palielinās viršu segums, piejūrā – arī liektā sariņsmilga. Mežam atjaunojoties, raksturīgs īslaicīgs periods, kad veģetācijā dominē šaurlapu ugunspuķe, mazā skābene un parastā krustaine. Dabiski atjaunojas priedes, iesējas arī bērzi.

Liektā sariņsmilga

Melnā vistene

Pievērs uzmanību

Mētrājam sausieņu meža tipu rindā blakus atrodas sils un lāns. Mētrājs ir diženāks priežu mežs nekā sils, priežu audžu bonitāte mētrājā ir augstāka.

Mētrāja zemsedzē biežāk sastopamas brūklenes, izklaidus mellenes, savukārt līdzīgajā lānā brūklenes pamazām no maina melleņu audzes.

Izklaidus pīlādžu un lazdu klātbūtne liecina par lānu.

Aitu auzene

Šrēbera rūšaine

Čemuru palēks

Parastā brūkle

LĀNS

Myrtillosa

Reljefs

Paugurains vai viegli viļņots, retāk līdzens reljefs.

Kokaudze

Lāns parasti ir saimnieka acij tīkams mežs, tajā noturīgas un saimnieciski vērtīgas mežaudzes veido priedes.

Lāns ir daudz auglīgāks par mētrāju, tāpēc nelielā piemīstojumā šeit labi jūtas arī egles, kas var sasniegt priežu augstumu. Nekoptās audzēs piemīstojumā sastopami arī bērzi.

Reti sastopamas arī egļu un bērzu audzes.

Pamežs

Skrajš – bieži sastopami kadiķi, izklaidus – pīlādži un lazdas.

Zemsedze

Zemsedzē sastopamas līdz ~100 augu sugu.

Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā – **mellenes**, niedru ciesa, brūklenes, divlapu žagatiņa, pūkainā zemzāļīte, dzeltenā zeltgalvīte, parastā ērgļpārde, laimes palēcīte.

Sūnu stāvā – **Šrēbera rūšaine**, **spīdīgā stāvaine**, viļņainā un slotiņu divzobe, straussūnas, sausākās vietās arī ķērpji.

Augsne

Virskārtā plāns meža nobiru un skābā jēlumusa slānis (~5 cm).

Minerālaugsne – barības vielām nabadzīga podzolēta smiltis. Augsnes nestspēja laba.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas vidēji blīvs aizzēlums.

Blīvāku sazēlumu izveido graudzāles – liektā sariņsmilga un niedru ciesa. Īslaicīgu periodu veģetācijā var dominēt šaurlapu ugunspuķe un parastā krustaine.

Dabiski atjaunojas priedes, iesējas arī bērzi.

Divlapu žagatiņa

Dzeltenā zeltgalvīte

Pievērs uzmanību

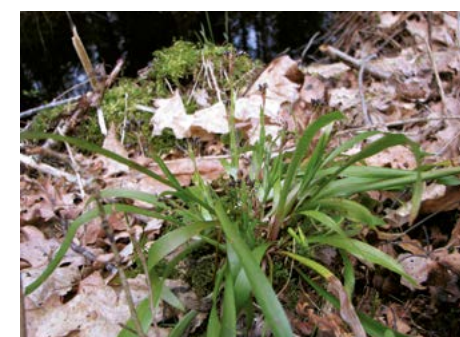
Lāns ir ļoti plaši sastopams meža tips, tas ir pārejas posms starp mētrāju un damaksni. Lānā zemsedzē dominē mellenes un graudzāles, bet mētrājā – brūklenes. Damaksni bez mellenēm bieži sastopamas arī zaķskābenes.

Pamežs lānā ir skrajāks nekā damaksnī.

Damaksnī priedes ir ražīgākas, un kokaudzē iespējams dažāds priežu, egļu, bērzu mistrojums ar apšu piejaukumu.

Laimes palēcīte

Pūkainā zemzāļīte

Parastā melle

DAMAKSNIS

Hylocomniosa

Reljefs

Parasti pauguraina vai viegli viļņaina, retāk līdzena ainava.

Kokaudze

Damaksnis ir varens un skaists priežu, egļu un bērzu sausieņu mežs.

Visbiežāk sastopamas augstražīgas priežu, bieži arī egļu un bērzu audzes.

Bieži sastopamas priežu, egļu un bērzu mistraudzes ar apšu piejaukumu, reizumis pat apšu tīraudzes.

Pamežs

Vidēji biezs, dominē lazdas, pīlādži un kadiķi. Par pamežu uzskatāmi arī lēni augušie bērzi un baltalkšņi, kas sastopami krūmu stāvā.

Zemsedze

Zemsedzē sastopamas līdz ~120 augu sugu.

Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā **mellenes, meža zaķskābene**, laimes palēcīte, parastā ērgļpārde, dzeltenā zeltgalvīte, divlapu žagatiņa, meža zemene, pūkainā zemzālīte, **kreimenes**, vizbulī u. c.

Sūnu stāvā **stāvaines**, rūsaines, divzobes, spuraines, skrajlapes, straussūnas, dzegužlini u. c.

Zemsedzē var parādīties neliels pavasara aspekts: vietām sastopamas augu sugas, kas zied agrā pavasarī – īsi pēc sniega nokušanas.

Augsne

Virskārtā plāns meža nobiru un irdena pusrupjā vai jēltrūda slānis (~5 cm).

Augsne – bagāta un dziļa podzolēta smilts, mālsmilts vai smilšmāls, retumis pat blīvs māls.

Augsnes nestspēja laba.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums.

Pēc kokaudzes nociršanas izcirtumi blīvi aizņel ar šaurlapu ugunspuķi, parasto krustaini, akļiem, mazo skābeni, ko nomaina graudzāles, ērgļpārdes un avenas.

No pameža krūmiem sakuplo lazdas.

Vairākumā gadījumu atjaunojas bērzi un apses. Skuju koki dabiski atjaunojas reti.

Pievērs uzmanību

Damaksnis sausieņu rindā atrodas starp lānu un vēri. Pārejā no damakšņa uz lānu kokaudzē valdošās ir priedes.

Pārejā no damakšņa uz vēri kokaudzē samazinās priežu īpatsvars, bet ir sastopamas egļu, bērzu, apšu tīraudzes un visdažādākais šo sugu mistrojums.

Damaksni, salīdzinot ar lānu, ir biežāks pamežs – lazdas un pīlādži sastopami vairāk un vienmērīgāk. Damaksni zemsedzē sastopamas auglības ziņā prasīgākas sugas nekā lānā – zaķskābenes, zemenes u. c.

Nesajauc ar slapjo damaksni, kam augsnes virskārtā 10–30 cm biezs, smilšains jēlkūdras slānis un augsnes mikroieplakās sastopami sfagni.

Interesanti

Bieži damaksni attīstās uz pauguriem, ko veido grants un dažāda izmēra akmeņi, kas kā derīgie izrakteņi izmantojami ceļu būvē un celtniecībā.

Savdabīgs damakšņa paveids ir dižsils, kurā pirmo kokaudzes stāvu veido priedes ar nelielu lapu koku piemistrojumu, bet otrajā stāvā parasti sastopami lapu koki – ozoli, kļavas, liepas, oši. Šādi meži plašāk izplatīti siltākos apstākļos uz karbonātiem bagāta smilšmāla vai māla cilmieža, bet Latvijā lielākās platībās sastopami Zemgales līdzenumā, Tērvetes un Vilces apkaimē.

Parastā ērgļpārde

Parastā straussūna

Spīdīgā stāvaine

Meža zemene

Zilā vizbulīte

Reljefs

Pauguraina vai viegli viļņaina ainava, retāk līdzenumi.

Kokaudze

Vēris sausieņu rindā atrodas starp damaksni un gāršu, tajā dominē egles un lapu koki dažādās kombinācijās.

Egļu tīraudzēm līdzenumos raksturīgas vienkāršas kokaudzes, jo jaunajiem kokiem ir lielāks augstuma pieaugums un tie ātri aizpilda vainagu klājā radušos atvērumus.

Visbiežāk augstāzīgas audzes veido egles, bieži ar lapu koku – bērzu, apšu, liepu un alkšņu – piemistrojumu. Bieži sastopamas arī bērzu un apšu tīraudzes.

Retāk, tomēr atrodamas arī priežu, ozolu un ošu audzes. Šīs sugas var veidot dažādas savstarpējas mistrojuma kombinācijas, klāt nākot baltalkšņiem, bet reljefa pazeminājumos – melnalkšņu grupām.

Pamežs

Blīvā vēri – neizteikts un skrajš.

Lapu koku mežaudzēs vidēji biezs – pilādži, lazdas, blīgznas un pabērzi. Par pamežu uzskatāmi arī krūmu stāvā augošie bērzi un baltalkšņi.

Vēri, salīdzinot ar damaksni, pamežā nav kadiķu vai to ļoti maz.

Zemsedze

Zemsedzē sastopamas līdz ~180 augu sugu.

Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā – **meža zaķskābene**, mellenes,

laimes palēcīte, žagatiņas, niedru ciesa, apaļlapu ziemciete, meža kosa, kreimenes, mugurenes, birtalas skarene, dzeloņainā ozolpārde, sievparpades, vizbuļi un kaulenes.

Sūnu stāvā – **spīdīgā stāvaine**, Šrēbera rūšaine, divzobes, spuraines, dzegužlini u. c. Biezākos egļu vēros zemsedzi veido tikai nobirušās skuju un zaķskābenes.

Augsne

Virskārtā plāns meža nobiru un skābā trūda slānis (~5 cm).

Minerālaugsne vidēji podzolēta mālsmits vai smilšmāls, satur trūdvielas un rūsas kārtu.

Augsnes nestspēja laba.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums.

Pēc kokaudzes nociršanas ēncietīgās zemsedzes sugas un sūnu stāvs panīkst; izcirtumi aizņē ar parasto krustaini, akļiem, meža aveni, šaurlapu ugunspuķi, pēc tam seko periods ar augstu graudzāļu īpatsvaru.

Vietām izcirtumos lielākā vairumā parādās arī lazdas, blīgznas un citas krūmu sugas.

Izcirtumi parasti atjaunojas ar lapu kokiem.

Pievērs uzmanību

Vēris ir auglīga (eitrofa) meža ekosistēma, kurā dabiskās sukcesijas rezultātā veidojas egļu mežaudzes. Kā sukcesijas starpstadija var veidoties dažāda mistrojuma lapu koku mežaudzes.

Priedes piemistrojumā ir reti, parasti saimnieciski nevērtīgas, līkiem stumbriem.

Vēra zemsedzē bagātīgi aug meža zaķskābene.

Nesajauc ar slapjo vēri, kur zemsedzes sūnu stāvā sastopami sfagni.

Daudziedu mugurene

Četrlapu čūskoga

Apaļlapu ziemciete

Birtalas skarene

Meža zaķskābene

GĀRŠA

Aegopodiosa

Reljefs

Visbiežāk – upju vai strautu krastu nogāzes un lēzenas palienes.

Kokaudze

Potenciāli ļoti ražīgas kokaudzes veido lapu koki vai egles, parasti mistraudzes. Tīraudzes vairāk veido egles, bērzi, apses, baltalkšņi, bet iespējamās dažādas egļu, bērzu, apšu, melnalkšņu, baltalkšņu, liepu, ozolu un ošu kombinācijas ar vīksnu, gobu un kļavu piejaukumu. Var būt sastopamas divstāvu kokaudzes ar liepām, ošiem, eglēm, baltalkšņiem otrajā stāvā. Paaugā bieži aug sārmainas vai neitrālas augsnes mīlošie oši.

Pamežs

Biezs vai vidēji biezs, biežāks nekā vēri un sugām bagātīgāks. Biežāk sastop lazdas, liepas, pilādžus, krūklus, blīgznas, ievas, sausseržus un segļņus.

Zemsedze

Zemsedzē sastopamas līdz ~200 augu sugu. Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā – **podagras gārša**, vizbuli, virzas, zeltņātrītes, **smaržīgā madara** jeb **miešķis**, meža zaķskābene, vīķi, dedestīņas, daudzgadīgā kaņepene, parastā ēnsmilga, kreimenes, mugurenes, birtalas skarene, papardes, čūskogas, mūra mežsalāts, meža sprigane u. c., vietām plašas audzes var veidot aizsargājama augu suga – lāksis. Sūnu un ķērpju stāvā – **lielā spuraine**, skrajlapes, spārnaines u. c.

Raksturīgs pavasara aspekts - īsi pēc sniega nokušanas, pirms kokaugu lapu plaukšanas, zemsedzē sastopami ziedaugi, galvenokārt ar baltiem, dzelteniem un ziljiem ziediem, kurus pēc izziedēšanas, vēlāk aktīvajā veģetācijas periodā nomaina citi augi.

Augsne

Virskārtā labi sadalījies trūds (līdz 25 cm). Minerālaugsne trūdvielām bagāta, satur karbonātus, vājas podzolēšanās pazīmes. Augsnes nestspēja laba.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas ļoti blīvs aizzēlums. Izcirtumi strauji aizzeļ ar dažādiem ziedaugiem, tikai pēc vairākiem gadiem sāk dominēt graudzāles. Bieži sakoplo arī vairākas pameža krūmu sugas – lazdas, blīgznas u. c. No koku sugām atjaunojas apses, baltalkšņi, bērzi un melnalkšņi.

Cietā virza

Lielā spuraine

Parastā kreimene

Baltais vizbulis

Lāksis

Smaržīgā madara jeb miešķis

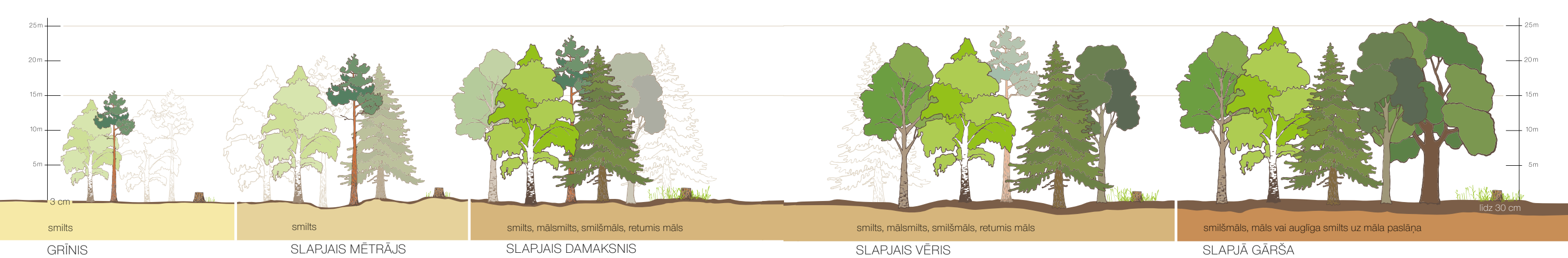
Podagras gārša

Pievērs uzmanību

Gārša zemsedzē, atšķirībā no vēra, ir augstāks ziedaugu īpatsvars, bet sūnu stāvs neizteikts, kā arī sastopami kaļķainas augsnes mīloši augi, piemēram, zilā vizbulīte. Nesajauc ar slapjo gāršu, kuras zemsedzē dominē lēdzerkstes, pamīšlapu pakrēslīte, pļavas bitene! Smaržīgā madara jeb miešķis norāda, ka esi gāršā!

Interesanti

Lai arī gāršā ir augsta augsnes auglība un kokaudžu ražība, tajā nebūt nav sastopamas augstvērtīgākās un saimnieciski vērtīgākās audzes. Gāršas auglīgāko, reti sastopamo paveidu – mistrāju – senāk nodalīja kā atsevišķu meža tipu.

SLAPJAIŅI,

Mežus uz slapjām minerālaugsnēm sauc par slapjajiem. Slapjajņu meža ekosistēmas aprakstītas kā **grinis, slapjais mētrājs, slapjais damaksnis, slapjais vēris un slapjā gārša.**

Kaut arī slapjajņos augošo audžu sastāvs var līdzināties audžu sastāvam sausieņu meža tipos, šo mežaudžu ražība salīdzinājumā ar sausajiem mežiem ir zemāka. Slapjās vasarās gruntsūdens applūšina koku sakņu aizņemto augsnes horizontu, ierobežojot augsnes aerāciju. Lielākie degumi un izcirtumi strauji pārpurvojas, jo vairs nav kokaudzes, kura līdz tam uzsūkusi un transpirējusi ūdeni.

GRĪNIS

Callunoso-sphagnosa

Reljefs

Lēzeni, periodiski pārmitri, barības vielām nabadzīgi smilts līdzenumi un ieplakas.

Kokaudze

Parasti mazražīgas priežu audzes, biežāk ar zemu biežību. Sastopamas saimnieciski mazvērtīgas bērzu audzes.

Pamežs

Krūmu stāva nav, vietām sastopami atsevišķi kadiķi.

Zemsedze

Sastopamas ~40 augu sugas, kuras pielāgojušās augt barības vielām ļoti nabadzīgā vidē.

Lakstaugu un sīkkrūmu stāvos dominē **virši**. Diezgan bieži sastopamas andromedas, rasenes, vaivariņi, zilenes, molīnijas, brūklenes un citas mazprasīgas augu sugas.

Sūnu stāvā dominē **sfagni**. Uz sfagnu ciņu augšējām daļām rūsaines, vilņainās divzobes, dzegužliņi, kladīnas u. c.

Augsne

Virskārtā izteikti skābs jēlkūdras slānis, ko veido sfagnu, viršu un priežu atliekas.

Augsne nabadzīga, vāji aerēta, stipri podzolēta smilts, bieži ar blīvu rūsas slāni.

Pavasaros un rudenos augsne ļoti liels mitruma daudzums, savukārt vasarā tā ļoti sausa.

Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumi aizzel ļoti lēni.

Izcirtumos un degumos palielinās viršu segums.

Dabiski atjaunojas priedes un bērzi.

Sirpjlapu sfagnu

Zilene

Pievērs uzmanību

Latvijā retā un aizsargājamā sārtene sastopama tikai Latvijas rietumos – vietām un izklaidus šaurā joslā piejūrā starp Liepāju un Pāvilostu.

Interesanti

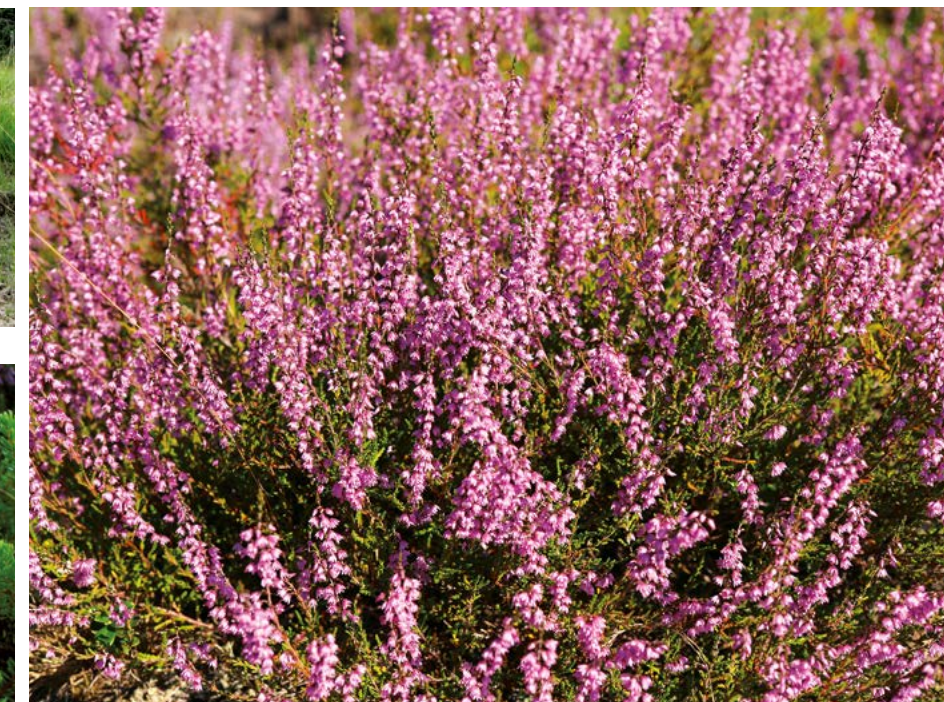
Grīnis ir visretāk sastopamais meža tips Latvijā, kas aizņem tikai 0,23% no LVM apsaimniekojamās mežu platības.

Zilganā molinija

Sārtene

Sila virsis

SLAPJAIS MĒTRĀJS

Vaccinoso-sphagnosa

Reljefs

Smilšaini līdzenumi un smilšainu līdzenumu ieplakas.

Kokaudze

Parasti mazražīgas priežu audzes, bieži ar bērzu piemistojumu. Sastopams neizteikts egļu otrais stāvs. Bērzu audzes saimnieciski mazvērtīgas. Ļoti reti arī egļu audzes.

Pamežs

Krūmu stāvs parasti ir skrajš. Sastopami kadiķi, krūklji, vilku jeb rozmarīnlapu kārkls un citas mazprasīgas sugas.

Zemsedze

Sastopamas ~60 augu sugu, kuras pielāgojušās augt barības vielām nabadzīgā vidē.

Lakstaugu un sīkkrūmu stāvos parasti ir **brūklenes, zilenes, mellenes**, vaivariņi, virši, andromedas, vistenes, dzelzszāles, molīnijas, mazziedu grīslis.

Sūnu stāvā dominē **sfagni**, arī purva krokvācelīte, stāvais dzegužlins.

Uz ciņiem rūšaines, viļņainā divzobe, kladīnas un citas mazprasīgas sugas.

Augsne

Virskārtā plāns meža nobiru slānītis, 10–30 cm bieza smilšaina jēlkūdra.

Minerālaugsne mazauglīga, skāba, vāji aerēta, dziļi podzolēta smilts.

Augsne periodiski pārmitra, slapjos rudeņos un pavasaros reljefa pazeminājumos uzkrājas ūdens. Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumi aizzeļ lēni.

Izcirtumos palielinās zilganās molīnijas un viršu segums. Diezgan strauji atjaunojas bērzi un priedes.

Zilganā molīnija

Pievērs uzmanību

Sausā vasarā nesajauc ar mētrāju, slapjajā mētrājā allaž atradīsi mitrumu mīlošas sugas – kārkļus un grīšļus.

Interesanti

Pirms slapjo minerālaugšņu meža augšanas apstākļu rindas nodalīšanas slapjo mētrāju sauca par riestu.

Melnā vistene

Magelāna sfagns

Zilene

Matainā dzegužlins

Dzelzszāle

SLAPJAIS DAMAKSNIS

Myrtilloso-sphagnosa

Reljefs

Viegli viļņaina reljefa ieplakas.

Kokaudze

Bieži sastop vidēji ražīgas priežu, kā arī egļu un bērzu audzes, retāk melnalkšņu un apšu audzes.

Pamežs

Krūmu stāvs skrajš vai vidēji biezs. Biežāk sastopami krūklī, retāk kadiķi un pelēkais kārkls, un citas vidēji prasīgas sugas.

Zemsedze

Sastopamas ~100 augu sugu.

Lakstaugu un sīkrūmu stāvos parasti ir **mellenes**, bieži molīnijas, brūklenes, retēji, nārbuļi, liektā sariņsmilga, parastā ciņusmilga, cieras, purva vijolīte, sekstainā ozolpaprde, zeltenes, u. c.

Sūnu stāvā **Girgenzona sfagns**. Bieži sastop arī citu sugu **sfagnus**, kā arī **parasto dzegužlinu**, divzobes u. c. Mitrākās vietās arī **Magelāna sfagns**.

Uz ciņiem rūšaines, viļņainā divzobe un citas mazprasīgas sugas.

Augsne

Virskārtā 10–30 cm biezs smilšainas jēlkūdras vai rupjā humusa slānis, ko veido koku, sīkrūmu un sfagnu atliekas. Minerālaugsne barības vielām vidēji bagāta, vāji aerēta, dziļi podzolēta ar rūšas kārtu vai arī glejota.

Periodiski pārmitra.

Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums.

Izcirtumi aizzel galvenokārt ar graudzālēm – zilgano molīniju, ciesām, parasto ciņusmilgu, ciņu grīslī, arī avenēm. Strauji atjaunojas bērzi un citi lapu koki, reizēm arī priedes.

Girgenzona sfagns

Pievērs uzmanību

Mistrotās priežu un bērzu jaunaudzēs var iegūt labu brūkleņu ražu, bet vidēja vecuma priežu briestaudzēs un pieaugušā mežā – labu melleņu ražu. Slapjajā damaksnī kokaudzes ražību negatīvi ietekmē pārmitri apstākļi, toties mikroreljefa daudzveidība lokāli palielina bioloģisko daudzveidību.

Sekstainā ozolpaprde

Purva vijolīte

Stāvais retējs

Pļavas nārbulis

SLAPJAIS VĒRIS

Myrtilloso-polytrichosa

Reljefs

Līdzenumi, retāk viļņaina reljefa ieplakas.

Kokaudze

Vidēji ražīgas egļu un bērzu audzes.

Retāk zemas saimnieciskas kvalitātes melnalkšņu un apšu audzes.

Bieži šo sugu dažāda mistrojuma audzes. Ļoti reti priežu audzes.

Pamežs

Krūmu stāvs skrajš vai vidēji biezs. Bieži parastais krūklis, retāk lazdas, pīlādži, pelēkais kārklis, baltalkšņi u. c.

Zemsedze

Sastopamas ~120 augu sugu.

Lakstaugu un sīkrūmu stāvos parasti **mellenes**, bieži meža kosa, ciņusmilgas, ciskas, zeltenes, apallapu ziemeļciete, purva cietpiene. Uz ciņiem kaulenes, žagatiņas, gada stāipeknis u. c.

Sūnu stāvā **Girgenzona**, Vulfā un citi **sfagni**, dzegužlini. Mitrākās vietās ir šaurlapu un Magelāna sfagns.

Uz ciņiem rūšaines, stāvaines, viļņainā un lielā divzobe un citas mazprasīgas sugas.

Augsne

Virskārtā 10–30 cm biezs smilšsainas jēlkūdras vai rupjā humusa slānis, ko veido koku un sīkrūmu atliekas.

Minerālaugsne vidēji bagāta, vāji aerēta, stipri glejota ar blīvu rūsas kārtu, retāk dziļi podzolēta. Periodiski pārmitra. Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums.

Izcirtumi aizņel ar doņiem, grīšļiem un graudzālēm.

No koku sugām atjaunojas bērzi, apses un melnalkšņi, vietām arī baltalkšņi.

Kadiķu dzegužlīns

Pievērs uzmanību

Var būt līdzīgs vērim. Pamežā atšķirībā no vēra bieži sastopami kārkli, zemsedzē sfagni.

Pastaigas slapjajā vērī nav patīkamas, kājas ķeras aiz ciņiem, bet ieplakās var piesmelt zābakus, jo īpaši rudenos un agros pavasaros.

Interesanti

Pārpurvošanās gaitā krasi pazeminās augsnes aerācija, un slapjais vēris izskatās līdzīgs slapjajam damaksnim, dažu kaimiņzemju tipoloģijas skolas slapjā damakšņa un slapjā vēra nogabalus aplūko kā vienu – „dzežužlinu” – meža tipu.

Parastā zeltene

Parastā ciņusmilga

Meža kosa

Purva cietpiene

SLAPJĀ GĀRŠĀ

Dryopteriosa

Reljefs

Līdzenumi, retāk lēzenas upju palienes.

Kokaudze

Vidēji ražīgas bērzu, retāk melnalkšņu un egļu audzes. Sastop arī apšu, ošu un baltalkšņu audzes. Bieži šo sugu dažāda mistrojuma audzes.

Pamežs

Krūmu stāvs vidēji biezs vai biezs. Bieži parastais krūklis, ievas, zalktenes, upenes, pabērzi u. c. pret augšanas apstākļiem prasīgas sugas.

Zemsedze

Sastopamas ~180 augu sugu. Lakstaugu stāvā **bitenes**, **pakrēslītes**, **lēdzerkste**, daudzgadīgā kaņepene, meža zirdzene, ķiverenes, purenes un papardes – gan **sievpaparde**, gan **ozolpaparde**, grīšļi. Sūnu stāvs neizteikts, vietām var būt sastopami **sfagni**.

Augsne

Periodiski pārmitra. Virskārtā 10–30 cm biezs lapu koku trūds. Minerālaugsne – bagāta, vāji aerēta, vāji skāba, dziļākos slāņos neitrāla, glejota ar biezu gleja horizontu. Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums. Izcirtumi aizzeļ ar doņiem, grīšļiem un ziedaugiem. No koku sugām strauji atjaunojas bērzs, arī melnalksnis un apse.

Sekstainā ozolpaparde

Pamišlapu pakrēslīte

Pievērs uzmanību

Nesajauc ar gāršu, īpaši slapjās vasarās! Slapjajā gāršā audžu ražība ir zemāka nekā gāršā.

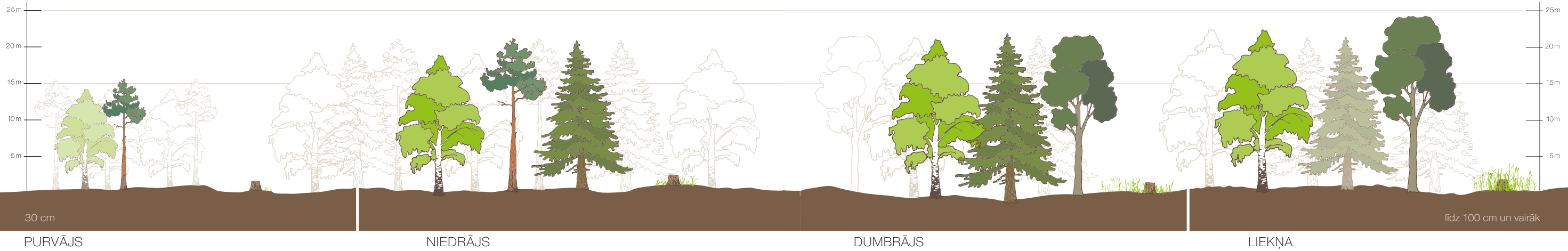
Plavas bitene

Bruņu ķiverene

Lēdzerkste

PURVAINĪ,

Mežus uz slapjām kūdras augsnēm, kur ūdens periodiski applūšina koku saknes un augsnes ir vāji aerētas kā slapjās, tā sausās vasarās, sauc par purvainiem. Kokaudžu ražība purvainu meža tipos ir zema un ir atkarīga no pazemes spiedes ūdeņu ķīmiskā sastāva.

Purvaiņu augšanas apstākļos nodala **purvāju, niedrāju, dumbrāju un liekņu.**

PURVĀJS

Sphagnosa

Reljefs

Bieži augsto jeb sūnu purvu malas, arī nabadzīgu smilšainu līdzenumu ieplakas.

Kokaudze

Kokaudzi parasti veido mazražīgas priežu audzes, retumis ar purva bērza piemistrojumu. Ļoti reti, bet purvājā var sastapt audzes, kurās valdošā suga ir purva bērzs.

Otrajā stāvā reizēm sastopamas egles.

Purvājam raksturīga lēna koku un krūmu augšana, tāpēc veidojas maza auguma koki ar izlocītiem stumbriem un zariem, kas nereti pārsnieguši 100 gadu vecumu. Nelielās krājas un mazās potenciālās auglības dēļ mežsaimniecība purvājos nav lietderīga.

Pamežs

Krūmu stāva nav, vai arī tas ir skrajš, atsevišķi kadiķi vai lēni auguši un sīki krūķļi.

Zemsedze

Sastopamas ~50 augu sugu, kuras pielāgojušās augt barības vielām nabadzīgā vidē.

Raksturīga pazīme ir ciešs, augstajiem jeb sūnu purviem raksturīgu sūnu – **sfagnu** – paklājs.

Lakstaugu un sīkkrūmu stāvos dominē **spilves** un dažādi sīkkrūmi – vaivariņi, **virši**, vistenes, andromedas, zilenes, **dzērvenes** un lācenes. Uz ciņiem arī sausāku vietu augi – brūklenes un mellenes, nereti arī ķērpji.

Purvājos atrodams arī kukaiņēdājs augs – rasene.

Latvijas austrumu daļā purvājos sastopama ārkauša kasandra, Kurzemes piejūras daļā – parastā purvmirte, savukārt Vidzemes ziemeļu daļā – pundurbērzs.

Augsne

Augsnes virskārtu veido biezs sfagnu slānis. Zem tā vāji sadalījusies sfagnu kūdra ar priežu, spļvju un sīkkrūmu kūdras piejaukumu. Bieži sastopamas ugunsgrēkos pāroglotas kūdras joslas. Kūdras slāņa kopējais biežums lielāks par 30 cm. Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumi aizņē lēni.

Izcirtumos un degumos palielinās viršu segums.

Vairākums izcirtumu atjaunojas ar bērzu un priedi, taču ļoti lēnām un nevienmērīgi.

Daļa izcirtumu un degumu, pastiprinoties pārpuvšanās procesam, pārveidojas par augstajiem jeb sūnu purviem.

Pievērs uzmanību

Vasarā purvāju viegli pazīt pēc spēcīgās vaivariņu smaržas.

Purvāja mikroreljefs ciņains, grūti pārvietoties.

Nesajauc purvāju ar augsto jeb sūnu purvu, novērtē, vai tiešām koku augstums sasniedzis vismaz 5 m un vai pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20 % no mežaudzes aizņemtās platības!

Purvāja pāreju uz augsto jeb sūnu purvu nereti iezīmē sfagnu sūnas – purvājos sfagnu bieži ir zaļi, turpretim augstajos purvos dominē sfagnu sugas brūnos, sārtos un sarkanos toņos.

Magelāna sfagns

Apalāpu rasene

Purva vaivariņš

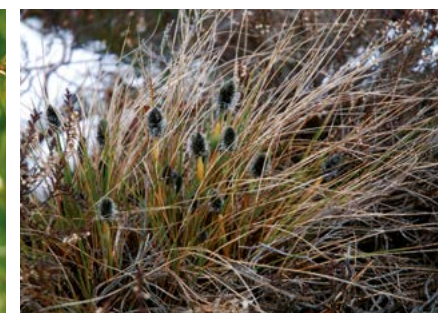
Purva dzērvene

Purva dzērvene

Ārkauša kasandra

Makstainā spilve

NIEDRĀJS

Caricosa-phragmitosa

Reljefs

Zemi līdzenumi vai viļņaina reljefa ieplakas, pārejas purvu malas un upju palienes.

Kokaudze

Visbiežāk mazražīgas priežu un bērzu audzes, nereti ar nīkulīgu egļu otro stāvu. Audžu piemistrojumā nav melnalkšņu vai arī tie nīkuļo.

Egļu niedrājs sastopams reti, tas izveidojas no izcirtumos saglabātas paaugas un ir mazražīgs.

Pamežs

Krūmu stāvs ir rets vai vidēji biezs. Ļoti bieži sastopami krūķļi, nereti arī kadiķi, bērzi, pelēkais kārkls un citas vidēji prasīgas sugas.

Zemsedze

Sastopamas ~150 augu sugu.

Raksturīgs lakstaugu stāvs ar augstu **grīšļu** un graudzāļu – galvenokārt **niedru** un ciesa – īpatsvaru.

Sastopami arī pārmitriem apstākļiem pielāgojušies ziedaugi - trejlapu puplaksis, purva vārnkāja, purva usne, purva rūgtdille, parastā purvparade, parastā zeltene u.c.

Augsne

Virskārtā plāns sfagnu slānis. Zem tā vidēji sadalījusies grīšļu un koku kūdra ar sfagnu kūdras piejaukumu.

Kūdras slāņa kopējais biežums lielāks par 30 cm. Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas vidēji blīvs aizzēlums. Izcirtumi aizzēļ ar grīšļiem, ciesa un dažādiem ziedaugiem. No koku sugām strauji atjaunojas bērzi, vietām arī priedes, retumis egles.

Pievērs uzmanību

Niedrājs aizņem plašu meža augšanas apstākļu tipa diapazonu, tādēļ izskatās ļoti dažāds.

Neļauj sevi maldināt niedrāja nosaukumam, kas vedina domāt, ka zemsedzē pārsvarā aug parastā niedre! Niedres ir sastopamas visur, kur novērojams augsts gruntsūdens, ne tikai niedrājā. Parastā niedre ieviešas arī susinātos mežos.

Lai niedrāju nesajauktu ar auglīgāko dumbrāju, jāatceras, ka audžu piemistrojumā melnalkšņu parasti nav vai arī tie nīkuļo.

Nesajauc ar slapjo damaksni, niedrāja kūdras kārtas biežums ir lielāks par 30 cm un koki daudz zemāki.

Niedrājā ir augsti ciņi un staigas vietas, pārvietošanās pa niedrāju ir apgrūtināta.

Interesanti

Turpinoties pārpurvošanās procesam, niedrājs pakāpeniski pārvēršas par pārejas purvu.

Pirms Kaspara Buša noformulētās meža tipoloģijas starp niedrāju un purvāju līdzīgi kā slapajā mētrājā tika nodalīts atsevišķs meža tips – riests.

Purva vārnkāja

Purva usne

Trejlapu puplaksis

Purva rūgtdille

Ciņu grīslis

Parastā niedre

DUMBRĀJS

Dryopteris-caricosa

Reljefs

Līdzenumu pazeminājumi, viļņaina reljefa ieplakas un palienes.

Kokaudze

Augstā mitruma dēļ uz potenciāli bagātajām augsnēm augošo audžu ražība dumbrājā tomēr ir zema.

Biežāk sastopamas mazražīgas bērzu un melnalkšņu audzes, mazāk egļu audzes, atsevišķos gadījumos arī ošu vai baltalkšņu audzes.

Lapu koku audzēs parasti ir rets egļu otrais stāvs.

Pamežs

Krūmu stāvs vidēji biezs. Ļoti bieži sastopami krūklji, nereti pelēkais un ausainais kārkls, ievas, zalktenes u. c.

Zemsedze

Sastopamas ~200 augu sugu.

Raksturīgs izteikts ciņu un periodiski vai pastāvīgi applūdušu lāmu mikroreljefs. Atkarībā no lāmu dziļuma un applūšanas periodiskuma tās var būt bez augāja vai aizaugušas ar staigņu sūnu segu. Mainīga mitruma ieplakās sastopama **parastā purvpaparde, grīšļi, purva skalbe, meldri, parastā zeltene, lēdzerkste** u. c.

Nereti, mainoties hidroloģiskajam režīmam, parādās parastā vīgrīze, parastā niedre, lielā nātre, meža avene.

Sūnu stāvs skrajš, bet sugām bagāts. Biežāk sastopamas smailzarītes, kociņsūnas, dumbrenītes, skrajlapes, rožgalvītes.

Savukārt virs applūšanas līmeņa izvietotajiem ciņiem raksturīgs sausāku vietu augājs ar meža zaķskābeni, melni, divlapu žagatiņu u. c., kā arī sausākiem mežiem tipiskām sūnu sugām – Šrēbera rūsaini, viļņaino divzobi, spīdīgo stāvaini un spurainēm.

Augsne

Augšējo kārtu veido labi sadalījusies, skāba koku un grīšļu kūdra. Sfagnu segšņu slāņa un sfagnu kūdras piejaukuma nav, vai arī tas ir niecīgs. Kūdras slāņa kopējais biežums lielāks par 30 cm.

Augsnes nestspēja vāja vai ļoti vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizdēlums.

Izcirtumi strauji aizzeļ ar ziedaugiem, grīšļiem un ciesām. No koku sugām atjaunojas bērzi un melnalkšņi.

Purva purene

Purva skalbe

Parastā purvpaparde

Parastā smailzarīte

Meža meldri

Pievērs uzmanību

Vidēji ražīgas un ražīgas kokaudzes dumbrājā nav sastopamas, tās var liecināt, ka atrodies liekņā.

Nesajauc ar slapjo vēri, kūdras kārtas biežums dumbrājā ir lielāks par 30 cm.

Dumbrājā nedaudz smaržo pēc trūda. Pārvietoties dumbrājā nav viegli, tam raksturīgs ciņu – lāmu mikroreljefs, tas ir izteikti staigns, slapjākās vasarās reljefa pazeminājumi parasti ir applūduši. Piejūrā Kurzemē sastopami dumbrāji ar neizteiktiem ciņiem.

Dumbrājā var būt sastopami avoksnāji.

Plašās parastās vīgrīzes, meža avenes, lielās nātres audzes liecina par nosusināšanu, visdrīzāk, esi platlapju kūdrenī!

Interesanti

Turpinoties pārpurvošanās procesam, dumbrājs pakāpeniski pārvēršas zāļu purvā.

LIEKŅA

Filipendulosa

Reljefs

Vietas, kur izplūst pazemes ūdeņi – ieplakas, strautu ievalki un palienes.

Kokaudze

Augstražīgas melnalkšņu audzes, bieži ar bērzu un ošu piemistrojumu.

Ražīgas bērzu, stipri retāk ošu audzes, kam piemistrojumā parasti melnalkšņi.

Baltalkšņu, vītoli, blīgznu audzes.

Lapu koku audzēs reizumis sastopams rets, panīcis egļu otrais stāvs.

Atsevišķos retos gadījumos izveidojušās nīkulīgas egļu un lapu koku mistraudzes.

Pamežs

Krūmu stāvs rets vai vidēji biezs, bet sastopamas daudzas sugas: biežāk parastais krūklis, parastā ieva, parastā zalktene, pelēkais kārkls, šķetra, parastā irbene, upenes u. c.

Zemsedze

Sastopamas ~180 sugu, lai gan mikroreljefa pazeminājumos zemsedzes reizēm nav. Lakstaugu stāvā dominē **parastā vīgrīze**, **lielā nātre**, mazā raganzāļīte, Eiropas vilknadze, **plāvas bitene**, **četrīlapu čūskoga**, parastā zeltene, **purva purene**, birtālu virza, lielā sprigane, bebrukārklīšs, parastā sievpaparde, dzeloņainā un purva ozolpaparde, **lēdzerkste**, **purva skalbe**, pamišlapu pakrēslīte.

Uz ciņiem – meža zaķskābene, **avenes**.

Sūnu stāvs skrajš, bet sastopamas daudzas sugas: kociņsūnas, smailzarītes, dumbrenītes, skrajlapes, trīsšķautņņu spuraine, spīdīgā stāvaine, isvācelītes u. c.

Augsne

Vairāk nekā 30 cm bieža, bagāta, labi sadalījusies, vidēji skāba koku kūdra, grīšļu piejaukums parasti neliels. Kūdras sadalīšanās sekmē kaļķainie gruntsūdeņi. Augsnes nestspēja vāja vai ļoti vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas ļoti blīvs aizzēlums.

Izcirtumi stipri aizdeļ ar ziedaugiem un avenēm.

No koku sugām atjaunojas melnalkšņi un bērzi.

Bebrukārklīšs

Pievērs uzmanību

Liekņai raksturīgākie koki ir melnalkšņi, kas mīl tekošu ūdeni, tas nodrošina augsto meža ražību, tādēļ tā nosusināšana nav lietderīga. Ja liekņā aizdambējas dabiskās ūdensteces, kokaudze iznīkst, pamazām veidojas zāļu purvs.

Melnalkšņu liekņā melnalkšņiem var būt vairāki stumbri; sausākās vasarās gruntsūdenim pazeminoties, to sakņu kakli atrodas krietni augstu virs zemes.

Nesajauc ar slapjo gāršu, kūdras kārtas biezums liekņā ir lielāks par 30 cm.

Parastā sievpaparde

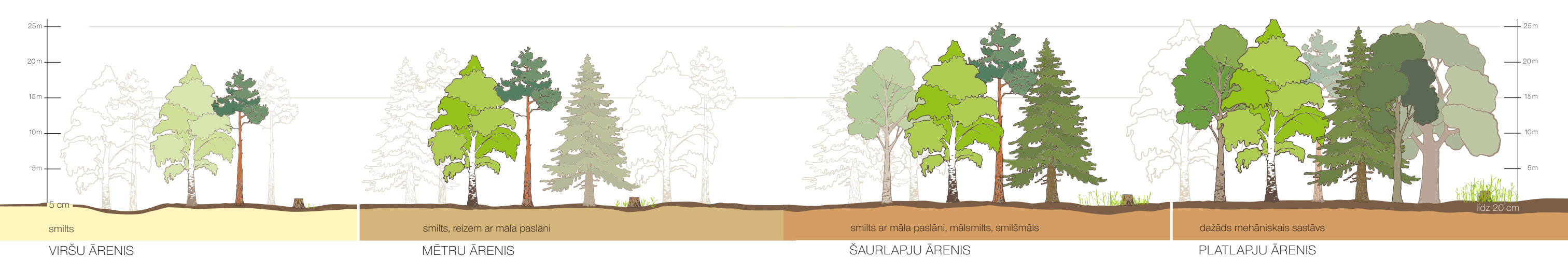
Eiropas vilknadze

Parastā kociņsūna

Parastā vīgrīze

ĀREŅI

Mežus uz nosusinātām minerālaugsnēm sauc par āreņiem. Šajos augšanas apstākļos meža tipoloģijā nodala **viršu āreni**, **mētru āreni**, **šaurlapju āreni** un **platlapju āreni** – saimnieciski vērtīgus mežus ar labu kokaudzes ražību.

Āreņos gruntsūdens neapplūcina koku aktīvo sakņu zonu, augsne nosusināšanas ietekmē vairs nepārpurvojas. Augsnes aerācija apmierinoša, to nodrošina ar seklu grāvju tīklu. Mežaudžu ražība palielinās un var sasniegt sausieņu mežu ražību.

VIRŠU ĀRENIS

Callunosa mel.

Reljefs

Līdzeni smilts sanesumi un viļņainas kāpu ainavas ieplakas, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Vidēji ražīgas audzes veido priedes, retumis ar bērzu piemistrojumu. Starp priedēm augošās retās egles nekad nesasniedz priežu augstumu, bet veido otro stāvu. Otrā stāva egles veselīgākas nekā slapjajā mētrājā.

Pamežs

Krūmu stāva tikpat kā nav, vietām atsevišķi kadiķi, arī izstīdzējuši bērzi, krūķļi, retumis kārkli.

Zemsedze

Sastopamas ~40 augu sugu, kuras pielāgojušās augt barības vielām ļoti nabadzīgā vidē. Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā dominē **virši**, **brūklenes**, mellene, zilganā molīnija, vietām arī vaivariņi un andromedas. Sūnu stāvā **rūsaines**, **divzobes** un stāvaines, ciņu augšpusē arī kladīnas. Izteikts sfagnu īpatsvars arī pēc susināšanas.

Augsne

Virskārtā ir līdz 20 cm biezs, vidēji sadalījies rupjais humuss. Augsne stipri skāba, podzolēta, bieži ar blīvu rūsas slāni.

Cilmiezis – barības vielām nabadzīga kvarca smilts. Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumi aizzeļ lēni, veidojas vidēji blīvs aizzēlums. Izcirtumos un degumos palielinās viršu segums. Labi atjaunojas priedes, iesējas arī bērzi.

Nosusināšanas ietekme

Viršu ārenis veidojas pēc grīņa, slapjā mētrāja vai īpatnējas nemeža zemes – slapjā virsāja – nosusināšanas.

Sila virsis

Pievērs uzmanību

Nesajauc ar slapjo mētrāju, pārliecinies, vai nosusināšanas sistēma darbojas. Vizuāli līdzīgs mētrājam, kurā pamežs ir biežāks.

Slotiņu divzobe

Parastā brūklene

Purva sfagns

Polijlapu andromeda

MĒTRU ĀRENIS

Vacciniosa mel.

Reljefs

Smilšainu līdzenumu ieplakas un viļņainas kāpu ainavas ieplakas, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Ražīgas priežu audzes, bieži ar bērzu un egļu piemistojumu.

Egļu audzes sastopamas reti, tās izveidojas no izcirtumos saglabātās paaugas un ir saimnieciski mazražīgas.

Pamežs

Krūmu stāvs skrajš, to veido galvenokārt kadiķi, krūķji, vilku jeb rozmarīnlapu kārkls.

Zemsedze

Sastopamas ~50 augu sugu, kuras pielāgojušās augt barības vielām nabadzīgā vidē.

Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā dominē **mellenes**, zilganā molīnija, **brūklenes**, žagatiņas, palēcītes u. c.

Sūnu stāvā rūsaines, stāvaines, divzobes, straussūnas, dzegužlīni.

Bieži sastomāmi sfagni.

Augsne

Augsne barības vielām nabadzīga.

Virskārtā ir līdz 20 cm biezs, vidēji sadalījies rupjais humuss. Augsne skāba, podzolēta, reizēm glejota, bieži ar rūsas slāni.

Cilmiezis – smilts, reizēm ar māla paslāni.

Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas vidēji blīvs aizzēlums.

Izcirtumi aizņē ar graudzālēm – zilgano molīniju, ciesām.

Raksturīgs īss periods, kad veģetācijā dominē šaurlapu ugunspuķe un mazā skābene.

Labi atjaunojas priedes, iesējas arī bērzi.

Nosusināšanas ietekme

Mētru ārenis izveidojas pēc slapjā mētrāja nosusināšanas.

Pievērs uzmanību

Mētru ārenis vizuāli ir līdzīgs mētrājam un lānam, starp priedēm aug nelielas eglītes un vietām redzami bērzi.

Nesajauc ar viršu āreni; mētru ārenis ir auglīgāks, tā zemsedzē dominē nevis virši, bet brūklenes un mellenes, kokaudzē parādās egles.

Nesajauc ar slapjo mētrāju, pārliecinies, vai nosusināšanas sistēma darbojas!

Parastā brūklene

Spidīgā stāvaine

Laimes palēcīte

Viļņainā divzobe

Parastā mellene

ŠAURLAPJU ĀRENIS

Myrtillosa mel.

Reljefs

Līdzenumi, retāk viegli viļņaina reljefa iepakas, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Visbiežāk ražīgas priežu, arī egļu un bērzu audzes. Sastop arī apšu, melnalkšņu, baltalkšņu un ošu audzes dažādos mistrojumos.

Pamežs

Krūmu stāvs biežās mežaudzēs nomākts. Parasti sastopami pīlādži, krūķji, arī pelēkais kārkls, irbenes un sausserži.

Zemsedze

Sastopamas ~110 augu sugu. Sīkkrūmu un lakstaugu stāvā dominē **mellenes**, meža zaķskābene, brūklenes, žagatiņas, kaulenes, dzeloņainā ozolpārde, ciesa, vizbulī, gada staipekņis u. c. Sūnu stāvā **stāvaines**, rūšaines, spuraines, īsvācelītes, divzobes, dzegužlīni. Bieži sastopami sfagni, t. sk. Girgensonas sfagns.

Augsne

Virskārtā ir līdz 20 cm biezs, labi sadalījies trūdains humuss. Augsne skāba, vidēji bagāta, glejota, retāk dziļi podzolēta. Cilmiežis – mālsmits vai smiļmāls. Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums. Izcirtumi aizņē ar graudzālēm – zilgano molīniju, ciesa, skarenēm – un meža aveni. Raksturīgs īss periods, kad veģetācijā dominē šaurlapu ugunspuķe un parastā krustaine. Dabīgi atjaunojas bērzi, arī apses.

Nosusināšanas ietekme

Šaurlapju ārenis veidojas pēc slapjā damakšņa vai slapjā vēra nosusināšanas.

Spīdīgā stāvaine

Pievērs uzmanību

Šaurlapju ārenis vizuāli ir ļoti līdzīgs damakšnim un vērim. Slapjos pavasaros vai rudenos var sajaukt ar slapjo damakšni vai slapjo vēri, pavēro, vai tuvumā esošo grāvju sistēma darbojas.

Parastais dzegužlīns

Iesirmā ciesa

Gada staipekņis

Klinšu kaulene

PLATLAPJU ĀRENIS

Mercurialis mel.

Reljefs

Līdzenumi, retāk upju palienes, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Visbiežāk ražīgas bērzu un egļu audzes, bet iespējama liela sugu daudzveidība – apses, melnalkšņi, baltalkšņi, oši un liepas.

Pamežs

Krūmu stāvs egļu mežaudzēs nomākts, lapu koku mežaudzēs vidēji biezs. Parasti sastopami pīlādži, krūkļi, arī irbenes, vērenes, ievas, zalktenes.

Zemsedze

Sastopamas ~140 augu sugu. Sikkrūmu un lakstaugu stāvā dominē **daudzgadīgā kaņepene**, meža zaķskābene, pirkstainais grīslis, kaulenes, kreimenes, zeltņātrītes, purva cietpiene, čūskogas, papar-des, meža sprigane, pumpursmilgas, vizbuļi, dedestīņas; egļu platlapju ārenī arī mellenes. Sūnu stāvā spuraines, knābītes, īsvācelītes, skrajlapes; egļu platlapju ārenī **stāvaines** un rūsaines; ejot pa mežu, kājas vietumis dziļi iegrimst sūnās.

Augsne

Virskārtā ir līdz 20 cm biezs, labi sadalīties saldā trūda slānis. Augsne bagāta, vāji skāba, dziļākos slāņos tuvu neitrālai.

Cilmiezim ir dažāds mehāniskais sastāvs, satur karbonātus. Augsnes nestspēja vidēja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas ļoti blīvs aizzēlums. Izcirtumi stipri aizņē ar dažādiem ziedaugiem un avenēm. No koku sugām atjaunojas bērzi, apses, melnalkšņi, arī baltalkšņi.

Nosusināšanas ietekme

Platlapju ārenis veidojas pēc slapjā vēra un slapjās gāršas nosusināšanas.

Daudzgadīgā kaņepene

Pievērs uzmanību

Platlapju ārenis ir ļoti auglīgs meža tips, kas izskatās līdzīgs gāršai. Atšķirībā no platlapju kūdreņa kūdras kārtas biežums platlapju ārenī nepārsniedz 20 cm. Meliorācijas sistēma darbojas.

Meža sprigane

Dzeltenā zeltņātrīte

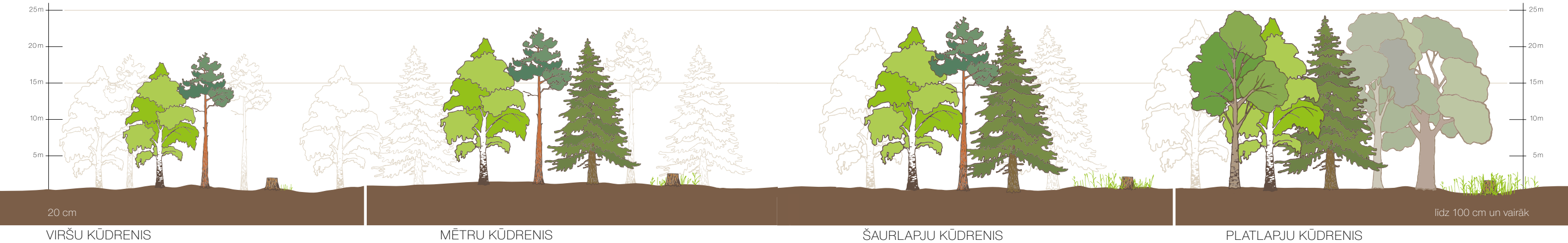
Nokarenā pumpursmilga

Pavasara dedestīņa

Pirkstainais grīslis

KŪDREŅI,

Mežus nosusinātās kūdras augsnēs sauc par kūdreņiem. Šajos augšanas apstākļos meža tipoloģija nodala **viršu kūdreņi, mētru kūdreņi, šaurlapju kūdreņi un platlapju kūdreņi**. Šādā secībā palielinās arī labi aerētās kūdras augšnes auglība. Nepieciešama regulāra susināšanas sistēmas uzturēšana, lai nodrošinātu koku augšanai labvēlīgus apstākļus.

VIRŠU KŪDRENIS

Callunosa turf. mel.

Reljefs

Augsto jeb sūnu purvu malas, arī nabadzīgu smilts sanesumu ieplakas, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Mazražīgas priežu audzes, bieži ar nelielu bērzu piemistrojumu. Atsevišķos gadījumos bērzu audzes ar priežu piemistrojumu. Egļu otrā stāva vai nu nav, vai arī tas ir nīkulīgs.

Pamežs

Krūmu stāva nav, vai arī tas ir neizteikts, to veido atsevišķi kadiķi un krūķļi.

Zemsedze

Ienākot viršu kūdrenī, tāpat kā purvājā apņem vaivariņu smarža.

Sastopamas ~20 augu sugu, biežāk **sila virsis**, **brūklenes**, **mellenes**.

Arī beidzoties aktīvajam veģetācijas periodam, ilgi redzami vaivariņi, zilenes, andromedas, spilves.

Sūnu stāvā dominē **Šrēbera rūsaie**, viļņainā divzobe, vietām arī ķērpji – kladīnas. Izteikts sfagnu īpatsvars, kas saglabājas arī pēc susināšanas.

Augsne

Barības vielām nabadzīga, 20 cm un biežāka vidēji sadalījusies sfagnu kūdra ar priežu, spilvju un sīkrūmu kūdras

piejaukumu. Bieži sastopamas ugunsgrēkos pārogļotas kūdras joslas.

Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumi aizņem lēni.

Izcirtumos panīkst sīkrūmi – mellenes, zilenes un vaivariņi. Parasti sakuplo virši, ziedaugi ieviešas tikai meža izstrādāšanas darbos atsegtajos augsnes virskārtas laukumos. Priedes atjaunojas lēni, dažreiz iesējas purva bērzi.

Nosusināšanas ietekme

Veidojies galvenokārt no purvāja un augstā jeb sūnu purva ar priežu apaugumu.

Vulfa sfagns

Pievērs uzmanību

Viršu kūdrenis pēc skata līdzīgs silam, taču nav daudz kladīnu, un auglīgā kūdras virskārta pārsniedz 20 cm dziļumu. Nesajauc ar purvāju, pavēro, vai jūtama nosusināšanas ietekme! Viršu kūdrenī priežu audžu bonitāte ir augstāka nekā purvājā. Meliorācijas sistēma darbojas.

Sila virsis

Šrēbera rūsaie

Purva vaivariņš

MĒTRU KŪDRENIS

Vacciniosa turf. mel.

Reljefs

Zemi līdzenumi vai viļņaina reljefa ieplakas, pārejas purvu malas, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Vidēji ražīgas priežu audzes, piemistrojumā parasti bērzi. Zemas saimnieciskas kvalitātes bērzu audzes. Gandrīz vienmēr egļu otrais stāvs, taču pirmajā stāvā egles iestiepjas reti. Egļu mistraudzes mētru kūdrenī izveidojas tikai atsevišķos gadījumos.

Pamežs

Krūmu stāvs skrajš. Dominē parastais krūklis, retāk kadiķi, vilku jeb rozmarīnlapu un pelēkais kārkls.

Zemsedze

Sastopamas ~45 augu sugas. Biežāk aug **mellenes**, **brūklenes**, gada staipekņi, divlapu žagatiņa, pļavas nārbulis, pūkainā zemzāļīte, laimes palēcīte u. c. Sūnu stāvā dominē Šrēbera rūšaine, spīdīgā stāvaine, **viļņainā un slotiņu divzobe**, parastā straussūna. Izteikts sfagnu īpatsvars, kas saglabājas arī pēc susināšanas.

Augsne

20 cm un biezāka vidēji sadalījusies grīšļu un koku kūdra ar sfagnu kūdras piejaukumu. Virskārtā ar meža nobirām sajakauts sfagnu slānis. Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas vidēji blīvs aizzēlums. Izcirtumos panīkst sīkkrūmi un staipekņi, īslaicīgi ieviešas šaurlapu ugunspuķe, parastā krustaine, akļi u. c. Blīvāku sazēlumu veido graudzāles – zilganā molīnija, cieras. Priedes atjaunojas lēni un nevienmērīgi, bieži ieviešas bērzi.

Nosusināšanas ietekme

Mētru kūdrenis izveidojies, nosusinot niedrājus un arī ar priedēm aizaugušus pārejas purvus.

Struplapu sfagns

Pievērs uzmanību

Pēc skata līdzinās mētrājam, tikai pamats zem kājām ir mīksts, kājas grimst zemsegā. Meliorācijas sistēma darbojas. Meža nogabali ar nefunkcionējošu vai daļēji funkcionējošu grāvju sistēmu uzskatāmi par daļēji nosusinātiem, pavērtē, vai tie nav pieskaitāmi niedrājiem.

Viļņainā divzobe

Pļavas nārbulis

Pūkainā zemzāļīte

Parastā melle

ŠAURLAPJU KŪDRENIS

Myrtillosa turf. mel.

Reljefs

Zemi līdzenumi vai viļņaina reljefa ieplakas, pārejas purvu malas un upju palienes, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Ļoti ražīgas priežu un egļu audzes.

Skuju koku audzēs gandrīz vienmēr piemistrojumā ir bērzi. Ļoti bieži apmierinošas saimnieciskas kvalitātes bērza audzes.

Melnalksnis piemistrojumā sastopams reti.

Reti, bet ir sastopamas arī melnalkšņa un apses audzes.

Pamežs

Gandrīz vienmēr sastopami krūklī, bieži arī pīlādži un kadīki.

Priežu un bērzu šaurlapju kūdrenī pamežs vidēji biezs.

Egļu šaurlapju kūdrenī pamežs parasti rets un nomākts.

Zemsedze

Sastopamas ~90 augu sugu, biežāk mellenes, meža zaķskābene, dzeloņainā ozolpārde, klinšu kaulene, divlapu žagatiņa, ciesa, gada staipekņi, brūklenes u. c.

Sūnu stāvā biežāk **spīdīgā stāvaine**, Šrēbera rūšaine, viļņainā un lielā divzobe, spuraines, īsvācelītes, ūsaines u. c.

Augsne

Barības vielām bagāta, labi sadalījusies, 20 cm un biežāka, skāba koku un grīšļu kūdra.

Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas blīvs aizzēlums.

Panīkst sīkkrūmi. Īslaicīgi ieviešas šaurlapu ugunspuķe, parastā krustaine, akļi, mīkstpienes, usnes u. c.

Blīvu sazēlumu veido graudzāles – niedru ciesa, parastā skarene, sarkanā auzene – un avenes, kā arī ziedaugi.

Dabiski atjaunojas bērzi, apses un melnalkšņi. Skuju koki atjaunojas lēni.

Nosusināšanas ietekme

Šaurlapju kūdrenis nosusināšanas ietekmē izveidojies no niedrāja, nereti arī no auglīgākiem pārejas un zāļu purviem.

Pievērs uzmanību

Kā to vēsta meža tipa nosaukums, zemsedzē izteikti dominē graudzāles.

Nosusināšanas ietekmē koku sakņu kakli pacēlušies virs augsnes. Meliorācijas sistēma darbojas.

Dzeloņainā ozolpārde

Gada staipekņi

Niedru ciesa

Spīdīgā stāvaine

Noras īsvācelīte

PLATLAPJU KŪDRENIS

Oxalidosa turf. mel.

Reljefs

Pazeminājumi līdzenumos, viļņaina reljefa iepakas, strautu ievalki un palienes, kur mežs nosusināts.

Kokaudze

Visbiežāk saimnieciski ražīgas bērzu audzes, bet iespējama liela sugu daudzveidība – melnalkšņi, egles, apses, baltalkšņi, oši, liepas.

Pamežs

Krūmu stāvs egļu platlapju kūdrenī nomākts, lapu koku mežaudzēs vidēji biezs.

Sastopamas daudzas sugas, biežāk parastais krūklis, parastais pīlādzis, pelēkais kārkls, parastā zalktene, upenes, parastā irbene.

Zemsedze

Sastopamas ~80 augu sugu, biežāk ziedaugi un pārdes – meža zaķskābene, ozolpārdes, parastā sievparpārde, **lēdzerkste**, parastā kreimene, mazā raganzāliete, mūra mežsalāts, birttālas virza, purva cietpiene, lielā nātre, četrslāpju čūskoga, dzeltenā zeltņātrīte, meža sprigane u. c. Egļu platlapju kūdrenī arī mellenes.

Sūnu stāvā biežāk **spīdīgā stāvaine**, **spuraines**, **īsvācelītes**, plagiohilas, knābītes, rūšaines, skrajlapes u. c.

Augsne

Barības vielām bagāta, labi sadalījusies, 20 cm un biezāka, vidēji skāba koku kūdra, grīšļu piejaukums parasti neliels. Augsnes nestspēja vāja.

Atjaunošanās

Izcirtumos veidojas ļoti blīvs aizzēlums. Strauji aizē ar nātrēm, suņuburkšķiem, lēdzerksti, dzelkšņiem, ugunspuķēm, vīgriezēm un graudzālēm, vietām sakuplo arī avenes. Atjaunojas bērzi, melnalkšņi un apses.

Nosusināšanas ietekme

Platlapju kūdrenis izveidojas pēc dumbbrāju un liekņu nosusināšanas.

Plūksnainā spuraine

Pievērs uzmanību

Pēc skata nedaudz līdzīgs vērim vai gāršai, taču atšķiras ar to, ka nosusināšanas ietekmē koku sakņu kakli pacēlušies virs augsnes.

Meliorācijas sistēma darbojas.

Blīvās egļu mežaudzēs gaismas trūkuma dēļ gandrīz nav pameža.

Mūra mežsalāts

Lielā nātre

Birttālas virza

Nelīdzenā īsvācelīte

LEGENDA

- ① Parastā priede
- ② Parastā egle
- ③ Āra bērzs, purva bērzs
- ④ Parastā apse
- ⑤ Melnalksnis
- ⑥ Pārējie lapu koki
- ⑦ Izcirtumu aizzelšanas intensitāte
- ⑧ Augsnes organiskās virskārtas biezums

Suga veido mežaudzes vairāk nekā 5% no meža tipa kopējās platības

Suga veido mežaudzes 0.7 līdz 5% no meža tipa kopējās platības

Meža tipu rokasgrāmatu, apkopojot zināšanas un pievienojot savu pieredzi, sagatavoja Armands Berķis, palīdzēja Aija Meijere, Ainārs Sedlenieks, Aivars Vanags, Gatis Ansons, Ieva Rove, Jānis Brauns, Jānis Grīslis, Mārtiņš Gaigals.

Palīdzīgu roku un padomu rokasgrāmatas veidošanā sniedza Aldis Lūkins, Diāna Marga, Ilmārs Bārbals, Ingrīda Berga, Jānis Platpīrs, Jāzeps Zdanovskis, Maija Ārente, Rolands Rihters, Vija Kreile un citi LVM darbinieki.

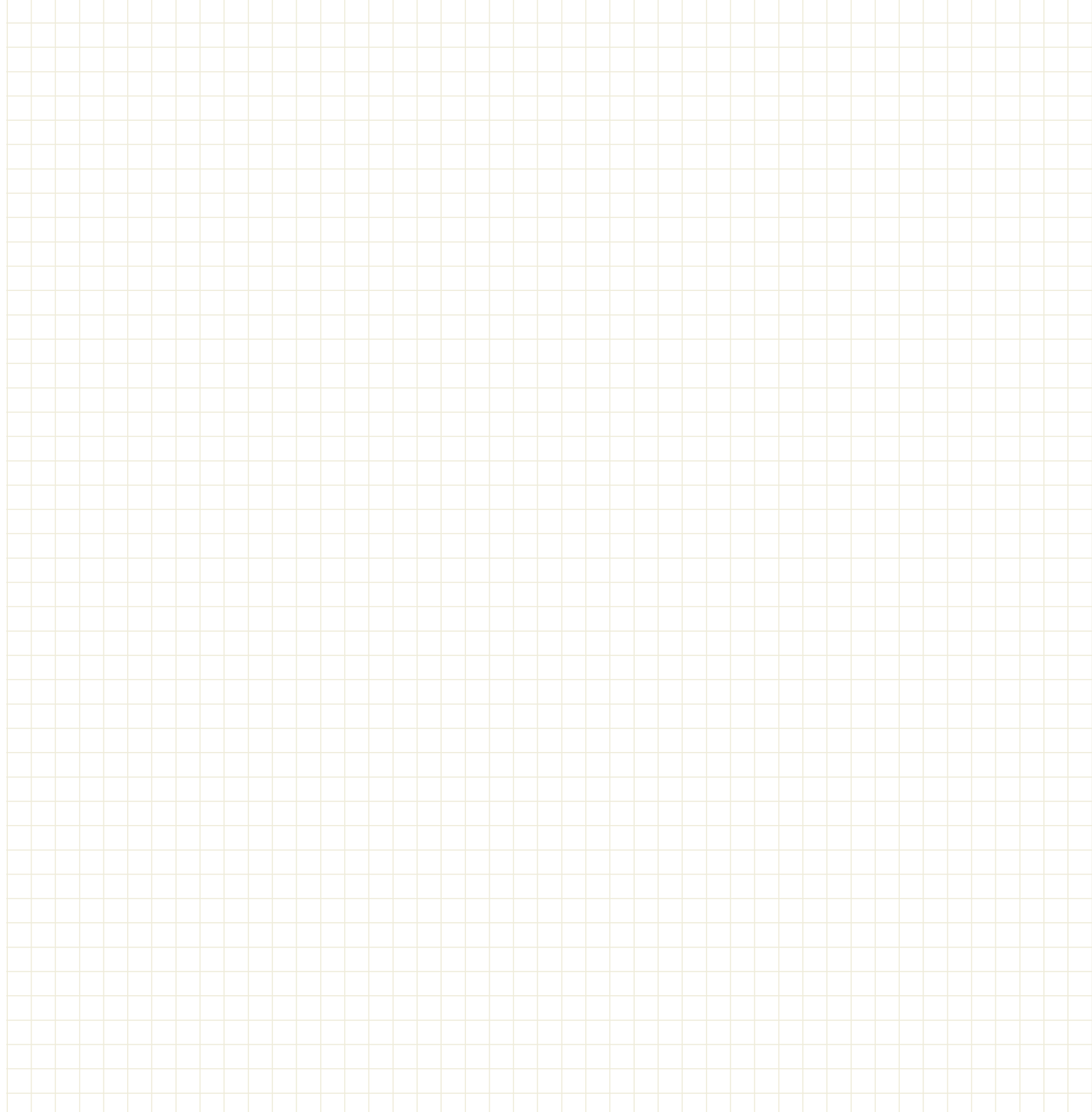
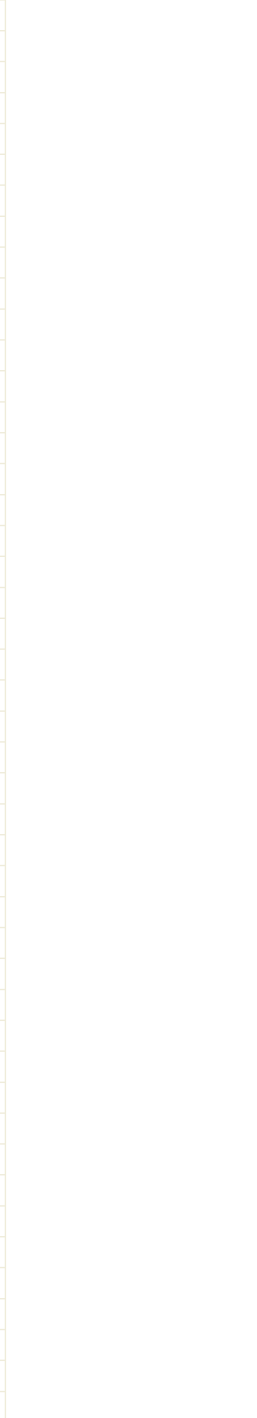
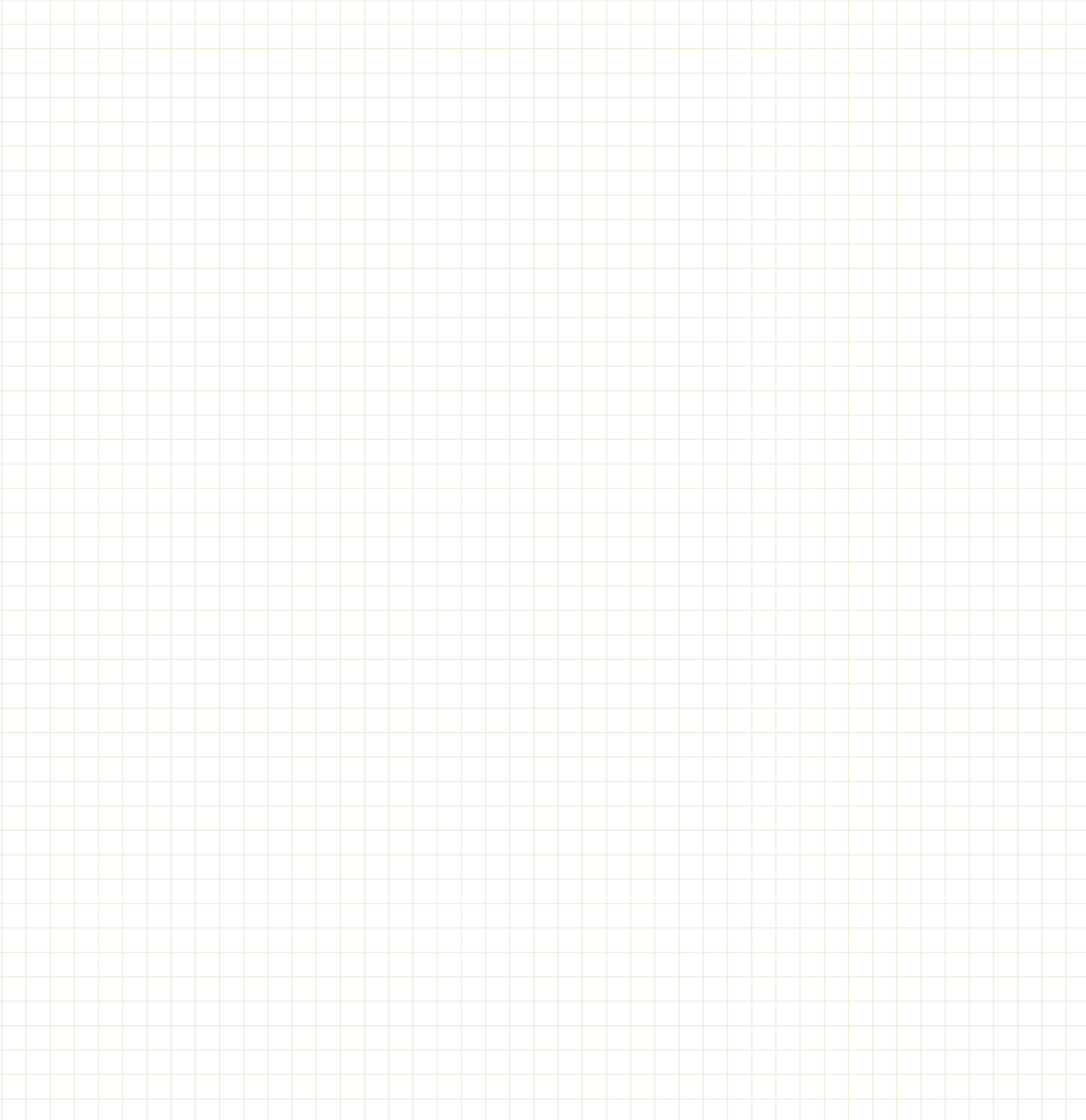
Paldies Dagnim Dubrovskim, Imantam Liepam, Jurgim Jansonam, Pēterim Zālitim un Viesturam Šulcam par kritiku un padomiem!

Fotogrāfiju autori: Agnese Priede, Ansis Opmanis, Baiba Bambe, Ieva Rove, Jānis Brauns, Jānis Gailis, Valda Baroniņa.

Korektors: Jānis Barons

Makets: Anna Orniņa

LVM 2013.

Kas tā tāda?

Laikam slapjā gārša.

LATVIJAS VALSTS MEŽI

